DZIENNIK URZĘDOWY MINISTERSTWA FINANSÓW

WARSZAWA, 8 września 1951 **Nr 18** Poz. 65-67

TREŚĆ:

OKÓLNIKI

65

OKÓLNIK

z dnia 6 sierpnia 1951 r.

w sprawie ustalenia podstawy wymiaru do podatku od nieodpłatnego nabycia praw majątkowych ze spadku w przypadku ustawowego ustroju majątkowego — w świetle prawa małżeńskiego majątkowego. Nr PM. 5453/4/51.

W konkretnym przypadku powstała wątpliwość, czy dla ustalenia majątku dorobkowego małżonków do podstaw wymiaru podatku od nieodpłatnego nabycia praw majątkowych, jako udziału w spadku po zmarłym małżonku, należy przyjąć stan majątkowy w dacie zawarcia małżeństwa, czy też w dacie wejścia w życie dekretu o prawie małżeńskim majątkowym (Dz. U. R. P. z 1946 r. Nr 31, poz. 196).

Celem wyjaśnienia poruszonych wątpliwości wypada przede wszystkim wziąć pod uwagę konkretne okoliczności faktyczne, a mianowicie:

Małżonkowie A i B zawarli małżeństwo w r. 1918 nie sporządziwszy przed tym ani po tym umowy małżeńskiej majątkowej, zatem — z uwagi na miejsce zamieszkania w województwie centralnym — w sprawach stosunków majątkowych małżeńskich podlegali przepisom Kodeksu Cywilnego Królestwa Polskiego oraz Kodeksu Cywilnego Napoleona.

W dniu 21. XI. 1949 r. zmarł małżonek A, pozostawiając żonę B i jedynego syna C. W zeznaniu do podatku od nabycia praw majątkowych ze spadku po A, spadkobiercy wykazali:

1) jako majątek osobisty zmarłego — przedmioty użytku osobistego,

2) jako majątek dorobkowy małżonków:

a) przedsiębiorstwo handlowe,

b) wkład na Społeczny Fundusz Oszczędnościowy i

c) nieruchomość miejską; według zaświadczenia Sadu właścicielami tej nieruchomości są w równych częściach niepodzielnie małżonkowie A i B, na mocy aktu kupna z dnia 21. VII. 1948 r.

Sąd Grodzki postanowieniem z dnia 22. XII. 1949 r. stwierdził, że spadek po A odziedziczyli na zasadzie ustawowego dziedziczenia: wdowa po nim B — $^1/_4$ część majątku osobistego spadkodawcy (art. 16 prawa małż. maj.), pozostały zaś majątek jego syn C.

Po tym ustaleniu Ministerstwo Finansów powołując sie na swoje pismo okólne z dnia 31. VIII. 1950 r. Nr PM. 11334/4/50 i na przytoczone na wstępie wątpliwości wyjaśnia jak następuje:

Z przytoczonych wyżej okoliczności wynika, że stosunki majątkowe małżonków A i B podlegały ustawowemu ustrojowi majątkowemu unormowanemu w dziale II prawa małżeńskiego majątkowego, a to stosownie do art. X przepisów wprowadzających prawo małżeńskie majątkowe (Dz. U. R. P. z 1946 roku Nr 31, poz. 196 i 197).

Ustrój ten dla stosunków majątkowych małżonków A i B powstał oczywiście dopiero na mocy art. XI przepisów wprowadzających prawo małżeńskie majątkowe, a więc po upływie jednego roku od dnia wejścia w życie prawa małżeńskiego majątkowego tj. z dniem 1 października 1947 r. Według tej daty właśnie, a nie żadnej innej, należy zatem oceniać ich stosunki majątkowe.

W tym stanie rzeczy przyjąć należy zgodnie z art. 16 prawa małżeńskiego majątkowego, że majątkiem osobistym zmarłego małżonka jest majątek jaki on posiadał w chwili powstania ustroju ustawowego (pkt 1), a więc przedsiębiorstwo handlowe oraz przedmioty osobistego użytku (pkt 5). Majątkiem dorobkowym zmarłego jest stosownie do art. 17 § 2 pkt 1 prawa małżeńskiego majątkowego — wkład na S. F. O. oraz niepodzielna połowa nieruchomości miejskiej. Druga połowa tejże nieruchomości stanowi majątek dorobkowy małżonka B (art. 17 i 18 prawa małż. maj.).

Majątki dorobkowe obojga małżonków z chwilą ustania ustroju ustawowego (21. XI. 1949 r.) tworzą wspólną masę, którą dzieli się po połowie na pozostałego przy życiu małżonka oraz na spadkobiercę małżonka zmarłego (art. 26 prawa małż. maj.). Małżonek pozostały przy życiu nie dziedziczy w zbiegu ze zstępnymi małżonka zmarłego z części majątku stanowiącej masę dorobkową zmarłego (art. 25 prawa spadkowego). Tak więc masę spadkową po zmarłym A, a zarazem podstawę do wymiaru podatku od nabycia praw majątkowych ze spadku, stanowi jego majątek osobisty i połowa majątku dorobkowego, z której to masy $^1/_4$ część majątku osobistego odziedziczyła żona B, resztę zaś syn C, (art. 17 § 1 i art. 22 prawa spadkowego).

Dyrektor Departamentu S. Kołakowski

66

OKÓLNIK

z dnia 8 sierpnia 1951 r.

w sprawie właściwości rzeczowej do rozstrzygania odwołań od wymiaru nadzwyczajnego podatku od wzbogacenia wojennego. Nr PM. 15157/1/51.

W związku z zapytaniami terenu co do organów uprawnionych do rozstrzygania odwołań od wymiaru nadzwyczajnego podatku od wzbogacenia wojennego (Dział II), Ministerstwo Finansów wyjaśnia, że do rozpatrywania odwołań w zakresie tego podatku właściwe są na podstawie art. 178 ust. 1 dekretu z dnia 16 maja 1946 r. o postępowaniu podatkowym (Dz. U. R. P. z 1950 r. Nr 56, poz. 506) w związku z art. 26 dekretu z dnia 13 kwietnia 1945 r. o nadzwyczajnym podatku od wzbogacenia wojennego (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 72 oraz z 1949 r. Nr 45, poz. 333) komisje odwoławcze przy organach finansowych prezydiów wojewódzkich rad narodowych (Rad Narodowych m. st. Warszawy i m. Łodzi), utworzone zarządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 marca 1951 r. (Monitor Polski Nr A-27, poz. 340).

Przepis § 6 ust. 5 zdanie ostatnie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 1951 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów dekretu o postępowaniu podatkowym (Dz. U. R. P. Nr 5, poz. 43) nie ma zastosowania do odwołań od decyzyj wydanych na podstawie orzeczeń obywatelskich komisji podatkowych, gdyż przepis ten został wydany na mocy delegacji zawartej w art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze dekretu o postępowaniu podatkowym, uprawniającej Ministra Finansów do określenia w drodze rozporządzenia właściwości rzeczowej organów finansowych w sprawie danin publicznych zarówno w postępowaniu wymiarowym jak i odwoławczym. Delegacja Ministra Finansów nie obejmuje i nie mogła objąć właściwości rzeczowej, uregulowanej przepisami dekretu o postępowaniu podatkowym, w szczególności przepisem art. 178 ust. 1.

Dyrektor Departamentu S. Kołakowski

67

OKÓLNIK

z dnia 28 sierpnia 1951 r.

w sprawie dotychczasowych wyników rejestracji podatkowej w gospodarce uspołecznionej Nr BD. 10131/1/51.

I. Stosowane w niniejszym okólniku skróty „U. R. P.", „Z. R. P." i „I. R. P." oznaczają przepisy prawne wymienione w § 1 ust. 3 instrukcji Ministra Finansów z dnia 18 kwietnia 1951 r. dla organów finansowych w sprawie rejestracji podatkowej w gospodarce uspołecznionej (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 11, poz. 37).

II. W wyniku analizy sprawozdań o rejestracji podatkowej w gospodarce uspołecznonej za II kwartał b.r. (okólnik Min. Fin. z dnia 5 maja 1951 r. Nr BD. 5187/1/51) Ministerstwo Finansów stwierdza, co następuje:

1) Ogólna ilość założonych kart rejestracji podatkowej (kol. 3 str. 1 sprawozdania) wynosi 71% ogólnej ilości przedłożonych zgłoszeń rejestracyjnych (kol. 1 str. 1 spr.). Znacznie niższy stosunek procentowy wykazały wydziały finansowe P. W. R. N. w Kielcach (40%), Wrocławiu (39%), a Łodzi i m. Warszawy w ogóle nie wykazują założonych na dzień 30. VI. b. r. kart rejestracji podatkowej.

2) Niektóre wojewódzkie organa finansowe, a m. in. Łódź, m., Warszawa — woj., Zielona Góra, Szczecin wykazują stosunkowo niewielką ilość pozycji w wykazie kontrolnym (wzór Nr 10 I. R. P. — kol. 1 str. 2 sprawozdania); zgodnie z § 19 ust. 1 I. R. P. wykaz kontrolny rejestracji podatkowej powinien obejmować nie tylko te jednostki organizacyjne (przedsiębiorstwa, zakłady, składnice itd.) gospodarki uspołecznionej, które obowiązane były do przedłożenia zgłoszeń rejestracyjnych, **a które zgłoszeń rejestracyjnych nie przedłożyły**, ale także jednostki organizacyjne, które nie podlegają obowiązkowi przedłożenia tych zgłoszeń.

3) Budzi zastrzeżenia znaczna ilość pozycji wykazywanych przez prawie wszystkie organa finansowe (z wyjątkiem Łodzi m. i Warszawa woj.) w kolumnie 2 str. 2 spr. (§ 19 ust. 2 pkt 1 i 2 I. R. P.). Wydaje się nieprawdopodobne, aby tak znaczna ilość jednostek gospodarczych nie dopełniła w okresie sprawozdawczym obowiązku przedłożenia zgłoszeń.

4) Natomiast ilość dokonanych kontroli (kol. 4 str. 2 spr.) w stosunku do ogólnej ilości pozycji wykazanych w kolumnie 2 str 2 wynosi zaledwie 4,8%, przy czym 11 wojewódzkich wydziałów finansowych w ogóle nie wykazuje kontroli w omawianym okresie sprawozdawczym.

III. W związku z powyższym Ministerstwo Finansów wyjaśnia i zarządza, co następuje:

1) Głównym i podstawowym celem wykonywanych w organach finansowych szczebla powiatowego czynności, związanych z rejestracją podatkową, jest wypełnienie kart rejestracji podatkowej, którymi powinny być ujęte wszystkie jednostki gospodarcze i nadrzędne jednostki organizacyjne, podlegające obowiązkowi rejestracji podatkowej w formie przedłożenia zgłoszeń rejestracyjnych. Wynika to z faktu, że dopiero założenie karty rejestracji podatkowej stwarza dla organu finansowego podstawowy w jego pracy materiał ewidencyjny. Stąd rozpiętość czasu między przedłożeniem zgłoszenia rejestracyjnego, a założeniem karty rejestracji podatkowej musi być jak najmniejsza; zwraca się uwagę na pozostające w związku z tym między innymi przepisy § 11 ust. 2 Z. R. P. oraz § 10 ust. 1, § 11 ust. 1 i 2, § 12 ust. 1 i § 13 ust. 1 I. R. P.

Ministerstwo Finansów zdaje sobie sprawę z trudności, jakie istniały w pracy organów finansowych szczebla powiatowego w pierwszym okresie wykonywanych przez nie czynności rejestracyjnych, które to trudności częściowo spowodowały stan akcji rejestracyjnej wskazany pod pkt. II 1). Ministerstwo Finansów zastrzega jednak, że już obecnie i w przyszłości zakładanie kart rejestracji podatkowej musi być dokonywane **bezzwłocznie** po sprawdzeniu i ewentualnym uzupełnieniu przedkładanych zgłoszeń rejestracyjnych, z tym oczywiście, że sprawdzanie i uzupełnianie zgłoszeń rejestracyjnych powinno być dokonywane zgodnie z przepisami I. R. P., to znaczy m. i. bezpośrednio po ich przedłożeniu.

2) W związku z wyjaśnieniem podanym pod pkt. II 2) należy wykazami kontrolnymi objąć wszystkie uprzednio określone jednostki organizacyjne, wykorzystując w tym celu m. in. zawiadomienia wzór Nr 7, 8 i 9 I. R. P.

3) Jeżeli do wykazu kontrolnego została wpisana jednostka organizacyjna, która do dnia jej wpisania nie przedłożyła zgłoszenia rejestracyjnego, a następnie **przed upływem okresu sprawozdawczego, za który przedkładane jest sprawozdanie, obowiązek ten wypełniła,** — to jednostki tej nie należy wliczać do ilości pozycji wykazywanych w kol. 2 str. 2 sprawozdania, ponieważ pozycja taka (po wypełnieniu kol. 5 i 6 wykazu) przestaje być w wykazie kontrolnym pozycją czynną.

4) W związku z nierozpoczętą w zasadzie do dnia 30. VI. b. r. akcją kontroli na miejscu (pkt II 4) Ministerstwo Finansów, doceniając trudności, jakie istniały w pierwszym okresie prac rejestracyjnych organów finansowych szczebla powiatowego, zwraca uwagę na konieczność wyrównania w ciągu III kwartału b.r. zaległości powstałych w akcji kontroli na miejscu. W szczególności Ministerstwo Finansów przypomina przepis § 20 ust. 1 pkt 1) I. R. P. i poleca przeprowadzić kontrolę na miejscu — jeżeli nie nastąpiło to dotychczas — wszystkich jednostek organizacyjnych określonych **w § 19 ust. 2 pkt 1) i 2) I. R. P. — do dnia 30 września 1951 r.**

Poza tym — akcję kontroli na miejscu pozostałych jednostek organizacyjnych należy prowadzić w takim nasileniu, aby do końca III kwartału b. r. objąć tą kontrolą co najmniej 40%, zaś do końca IV kwartału b.r. — 100% ogólnej ilości pozycji w prawidłowo sporządzonym wykazie kontrolnym.

IV. W związku ze zgłoszonymi przez nieliczne wydziały finansowe szczebla wojewódzkiego wątpliwościami, dotyczącymi sposobu wypełniania sprawozdań o wynikach rejestracji podatkowej w gospodarce uspołecznionej, bądź dotyczącymi stosowania przepisów obowiązujących w zakresie tej rejestracji, Ministerstwo Finansów wyjaśnia, co następuje:

1) Zgodnie z okólnikiem Min. Fin. z dnia 5 maja 1951 r. Nr BD. 5187/1/51 w sprawozdaniach należy wypełniać wszystkie kolumny 1-szej strony oraz pierwszą i 2-gą kolumnę 2-giej strony **w/g stanu na dzień 31 marca, 30 czerwca, 30 września i 31 grudnia,** (tzn. w/g stanu od początku do końca aktualnego okresu sprawozdawczego). Natomiast pozostałe kolumny strony 2-giej (od 3-ciej do 9-tej) powinny być wypełniane zgodnie z ich tytułami, tzn. za okresy sprawozdawcze (kwartalne) oraz sumarycznie — od początku roku.

2) Zgodnie z przepisami U. R. P. i Z. R. P. rejestracji podatkowej w gospodarce uspołecznionej podlegają wszystkie jednostki gospodarcze w gospodarce państwowej i spółdzielczej (przedsiębiorstwa, zakłady, ekspozytury, hurtownie, sklepy detaliczne itp.) jeżeli są obowiązane do wnoszenia wpłat do budżetu Państwa z jakiegokolwiek bądź z następujących tytułów: podatek obrotowy, podatek od operacji nietowarowych, wpłaty z zysku, podatek dochodowy, nadwyżki środków obrotowych, różnice wyrównawcze. Wykonanie obowiązku rejestracji podatkowej polega w tych przypadkach (tj. w przypadkach wnoszenia wpłat z tytułu własnej działalności gospodarczej, bądź wnoszenia zastępczego) na przedłożeniu zgłoszenia rejestracyjnego.

3) Jeżeli natomiast za określone wyżej jednostki gospodarcze **wszystkie** wpłaty do budżetu Państwa wnoszone są przez nadrzędne jednostki organizacyjne — zarówno jednostki gospodarcze, jak i nadrzędne jednostki organizacyjne obowiązane są przedkładać właściwym organom finansowym zawiadomienia według wzoru Nr 7 względnie Nr 8 I. R. P. Wyłączenie z obowiązku przedkładania zawiadomień, przewidziane tylko dla jednostek gospodarczych (§ 1 ust. 1 pkt 1—6 URP — wzór Nr 7 I. R. P.), określa przepis § 3 ust. 6 powołanej uchwały. Z powyższego wynika, że w zakresie obowiązku przedkładania omawianych zawiadomień nie ma znaczenia, czy jednostka gospodarcza sporządza odrębny bilans i rachunek wyników, czy też działalność jej objęta jest bilansem i rachunkiem wyników nadrzędnej jednostki organizacyjnej.

4) Z przepisów § 1 ust. 1 U. R. P. wynika, że jedynymi spośród instytucji powołanych do wykonywania czynności bankowych, objętymi obowiązkiem rejestracji podatkowej, są gminne kasy spółdzielcze; w stosunku do banków obowiązek ten, ani w powołanym wyżej przepisie, ani też § 2 pkt 1) i 2) Z. R. P. nie został wprowadzony.

V. Terenowe organa finansowe przy sporządzaniu sprawozdań o wynikach rejestracji podatkowej w gospodarce uspołecznionej za III kwartał b. r. **ujmą istniejący stan faktyczny tej akcji w dniu 30 września b. r., stosując się do wskazówek niniejszego okólnika.** Sprostowania danych, wykazanych w sprawozdaniach za II kwartał b. r. nie należy dokonywać, traktując II i III kwartał 1951 r. jak jeden okres sprawozdawczy.

VI. Organa finansowe szczebla wojewódzkiego wydadzą w miarę potrzeby zarządzenia szczegółowe, regulujące poszczególne zagadnienia w pracy podległych im powiatowych (miejskich) wydziałów finansowych, **niezwłocznie po otrzymaniu niniejszego zarządzenia.** Do kontroli na miejscu, o której mowa w p. III należy użyć w pierwszym rzędzie pracowników nadzoru podatkowego po odpowiednim pouczeniu.

Dyrektor Departamentu inż. T. Sibera

Redakcja i Administracja Dziennika Urzędowego Ministerstwa Finansów, Warszawa, ul. Wileńska 2/4.

Prenumerata wynosi: rocznie — zł 60; półrocznie — zł 33; kwartalnie — zł 18.

Należność za prenumeratę należy wpłacać z góry na 15 dni przed rozpoczęciem kwartału kalendarzowego na konto czekowe Administracji Dz. Urz. Min. Finansów w P. K. O. w Warszawie Nr I-4428/431.

Inne ogłoszenia — zł 2,70 za 1 mm szerokości jednej szpalty.

Reklamacje z powodu nieotrzymania poszczególnych numerów wnosić należy do Administracji.

Cena zł 0,45

Druk. PWPW. Warszawa, ul. Sanguszki 1. Zam. 14722, 8. IX. 51, 2-B-40697, 15,000.